

gemed flere andre Medlemmer atter holdt fast paa den Anskuelse, at vi bør faae Forpagtning forbudt. Det er gjort gjældende, at Forpagtning ikke bruges og ikke vil blive brugt meget, men de Dplysninger, som bleve tilfillede det Udvalg, der ifjor behandlede Fæstesagen, vise dog, at der i et Tidsrum af 9 Aar er blevet bortforpagtet 406 Fæstegaarde. Følge disse Dplysninger skulde der nemlig i Februar 1861 endnu have været 12,894 Fæstegaarde tilbage; til Udløbet af 1869 var der bortfulgt 3275 Gaarde, bortfæstet 730, bortforpagtet 406 og inddraget 27 Gaarde, hvortil kommer, at en Masse Jord ogsaa er inddragen foruden de 27 Gaarde, som ere nedlagte. Hvad jeg imidlertid navnlig seer hen til, er, at der er 406 Gaarde forpagtede bort, nogle paa 50 Aar og nogle paa to eller flere Personers Levetid. Jeg er imod, at vi komme ind paa denne Vej, og derfor vil jeg fraraade, at vi vedtage denne Lov. Lad os hellere opgive § 11 i Forordningen af 15de Juni 1792, istedfor at vi ifjor syede en ny Frakke af de 10 Stykker, som da bleve lavede sammen, og nu iaar atter 7 eller 6 Stykker. Lad os hellere aldeles ophæve denne Paragraph og være frie for dette Tillæg af Love; jeg troer, at vi da med større Sikkerhed ville gaae imod Maalet: Selveiendoms Indførelse.

Frederiksen: Som jeg før har havt Leilighed til at udtale, kan jeg paa ingen Maade dele den Anskuelse, som med stor Styrke i dette Dieblik blev gjort gjældende af min ærede Landsmand, og som deles af en deel andre Medlemmer i Udvalget. Jeg kan ikke med dem ansee Forpagtningsforholdet for mindre heldigt. Den berettigede Sammenligning, man her skal gjøre, er mellem Livsfæste og Forpagtning paa 50 Aar, og naar jeg sammenligner disse Forhold, saa kan jeg ikke see Andet, end at fra et almindeligt Standpunkt, som her er det eneste berettigede, er Forpagtning paa 50 Aar at foretrække for Livsfæste. De Grunde, der ere anførte af det ærede Udvalgs store Fleertal, kan jeg paa ingen Maade finde overbevisende. Den eneste Grund, der her er anført, som kan have

Styrke, hvor det gjælder Forholdets almindelige Charakter, er den, at det skulde være en Mislighed, at Forpagtningen varer en bestemt Aarrække og ikke paa Livstid. Men mag jeg spørge, om vi ikke tidlig og silbig, naar der har været Tale om Fæstevæsenet, have hørt, at det netop var Ulykken med Fæstevæsenet, at det er paa Livstid. Jeg skal fuldkommen indrømme Berettigelsen af denne Indvending imod Fæstevæsenet, thi det er det, som gjør, at Fæstet er underkastet saa store Tilfældigheder, idet Fæsterne ikke kunne gjøre nogen Beregning over, hvorledes de anvende deres Midler. Nogle af de vigtigste Bestemmelser i Loven af 19de Februar 1861 gaae jo derfor ogsaa ud paa at tage det Hazardvæsen bort, som er forbundet med Fæste paa Livstid, men har dog kun tildeels været istand til at gjøre det. Ved Bortforpagtning have vi derimod et aldeles bestemt Tidsrum, der tilmed gaaer meget længere, end Fæstet i Gjennemsnit varer, det er jo kun 30 Aar, og det skulde netop være heldigere for Brugerne, medens det derimod i mange Henseender er mindre heldigt for den, der udleier sin Eiendom, at han ikke er i Besiddelse af Eiendommen i saa lang Tid. Naar man betragter Fæstevæsenet ikke fra den ene Parts Standpunkt og med hans Larv for Die, men seer Sagen fra et almindeligt, nationaloekonomisk Standpunkt, er det stadig gjort gjældende, at det paa en Maade indeholdt en Fare for Brugerne. Mange af Fæstevæsenets Forsvarere og Bemærkere have vel meent, at det netop var godt, at Fæsterne havde deres Gaarde tilfikkede for Livstid, men fra den Side, der har talt imod Fæstevæsenet, er det netop gjort gjældende, at det indeholdt en stor Fare for dem, der saaledes bleve fikkede for Livstid, at det var ligesom en Slags Livrente, de havde erhvervet, idet de nemlig, naar de modtog Gaarden, vare i den Alder, da de selv skulde fikke sig deres senere Aar. Naar netop det er blevet gjort gjældende imod Fæstevæsenet som en stor Ulempe ved det, saa kan jeg ikke see rettere, end at det er en stor Fordeel ved Forpagtningerne paa 50 Aar, at de vare i en bestemt Tid, og at de vare i lang Tid, er en Ulempe, som idetmindste ikke skulde fremhæves fra Brugernes Side. At